КОРПОРАТИВНИЙ НЕДЕРЖАВНИЙ ПЕНСІЙНИЙ ФОНД НАЦІОНАЛЬНОГО БАНКУ УКРАЇНИ

Результати проведення щорічної оцінки справедливої вартості активів та аудиторської перевірки за 2015 рік

Олег Курінний,
Директор Департаменту з управління діяльністю КНПФ НБУ

21 квітня 2016 року

НАЦІОНАЛЬНИЙ БАНК УКРАЇНИ

ЗМІСТ

1	Справедлива вартість активів інвестиційного портфелю КНПФ НБУ за даними незалежної оцінки станом на 31.12.2015
2	Результати аудиторської перевірки КНПФ НБУ за 2015 рік
3	Огляд ринку з недержавного пенсійного забезпечення, показники діяльності КНПФ НБУ за 2015 рік
4	Стан роботи з проблемними активами
5	Висновки

НАЦІОНАЛЬНИЙ БАНК УКРАЇНИ

Передумови запровадження Міжнародних стандартів фінансової звітності в КНПФ НБУ

1. Проведення оцінки справедливої вартості активів КНПФ НБУ станом на 31.12.2015 (ТОВ «Ернст енд Янг»)

2. Проведення аудиторської перевірки звітності КНПФ НБУ за 2015 рік (ТОВ АФ «Прайсвотер хаусКуперс (Аудит)»)

3. Проведено переоцінку активів, **з 21.03.2016 вартість активів КНПФ НБУ приведено до справедливої**

4. З 21.03.2016 запроваджено нову облікову політику КНПФ НБУ, **згідно з якою облік активів здійснюється за МСФЗ**

- ✓ **прозора діяльність**
- ✓ **справедлива вартість активів**

контрольованість прийняття інвестиційних рішень

НАЦІОНАЛЬНИЙ БАНК УКРАЇНИ

РОЗДІЛ 1. Балансова вартість активів станом на 31.12.2014 та 31.12.2015

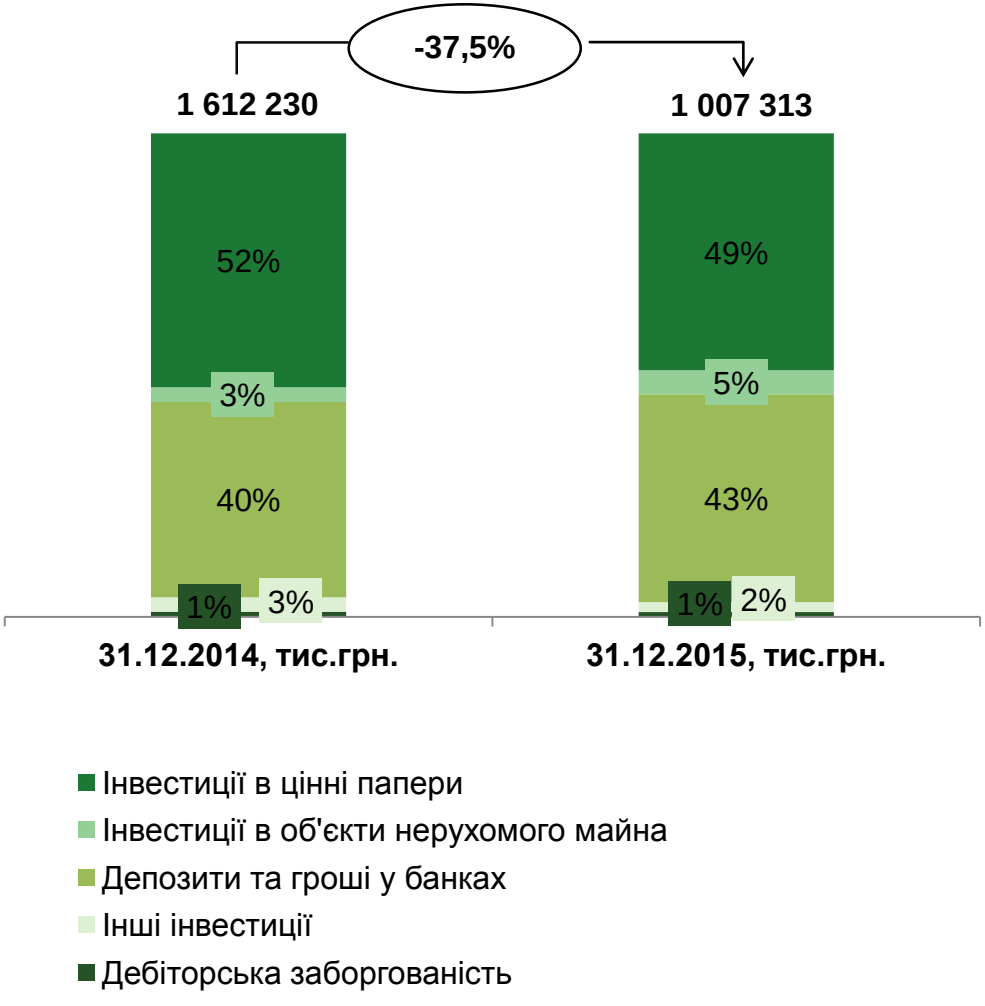

Порівняно з 31.12.2014 балансова вартість активів інвестиційного портфелю КНПФ станом на 31.12.2015 зменшилася на **605 млн. грн**.

Ключові якісні зміни у структурі інвестиційного портфелю:

– зростання частки інвестицій у державні цінні папери (ОВДП);

– зростання частки депозитів у державних банках одночасно зі зменшенням суми депозитів у комерційних банках.

За 2015 рік у структурі інвестиційного портфелю КНПФ зросла частка активів, гарантованих державою. Відповідно рівень ризику портфелю знизився.

НАЦІОНАЛЬНИЙ БАНК УКРАЇНИ

Фактори зміни балансової вартості активів КНПФ НБУ станом на 31.12.2014 та 31.12.2015

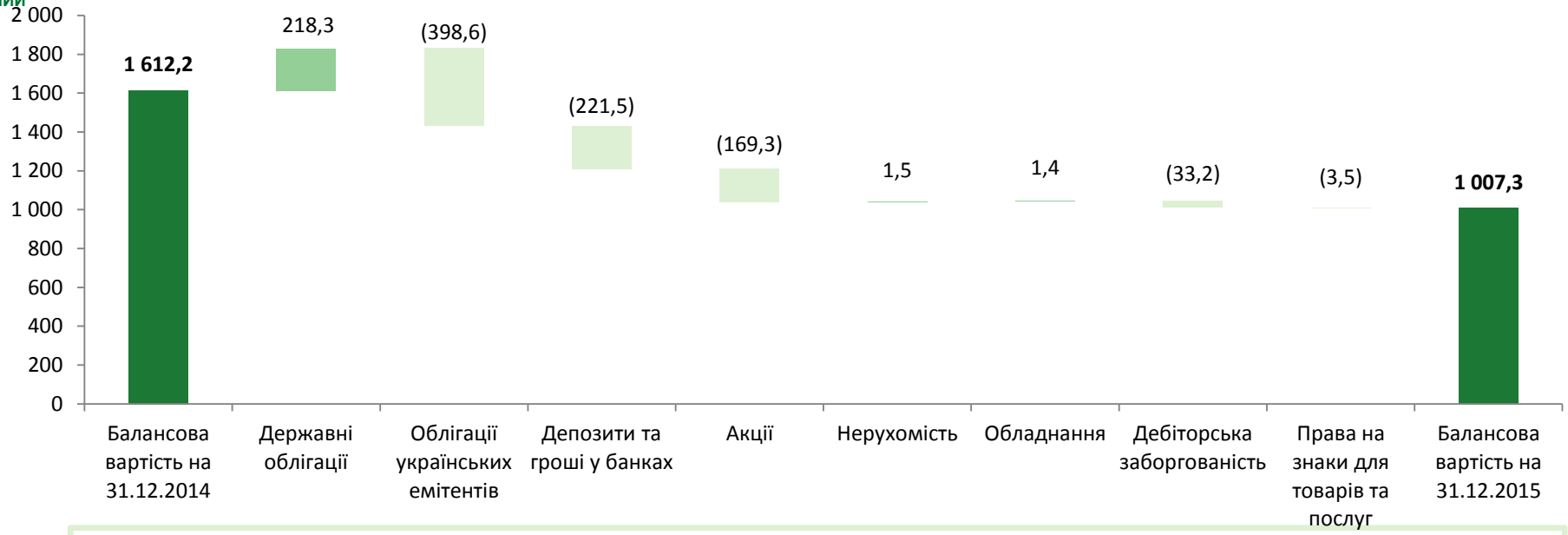

Зниження балансової вартості інвестиційного портфеля відбулося внаслідок:

- **коригування вартості активів**, балансова вартість яких була завищена:
  - балансова вартість облігацій українських емітентів не повною мірою відображала рівень ризику даних інвестицій, так як не враховувала ні рівень забезпечення за облігаціями, ні фінансовий стан емітентів і вірогідність їх дефолту;
  - балансова вартість акцій українських підприємств не відображала справедливу вартість через використання в якості бази розрахунку котирувань на українських біржах, які могли бути не репрезентативними через низьку ліквідність ринку та можливість технічних угод;
  - балансова вартість частини депозитів КНПФ не враховувала фінансовий стан та надійність комерційних банків, у яких вони були розміщені.

- **погіршення економічної ситуації**, котра у свою чергу призвела до росту процентних ставок в економіці, зниження фінансових показників емітентів акцій та облігацій, та інших контрагентів КНПФ.

НАЦІОНАЛЬНИЙ БАНК УКРАЇНИ

Порівняння балансової та справедливої вартості активів КНПФ НБУ станом на 31.12.2015

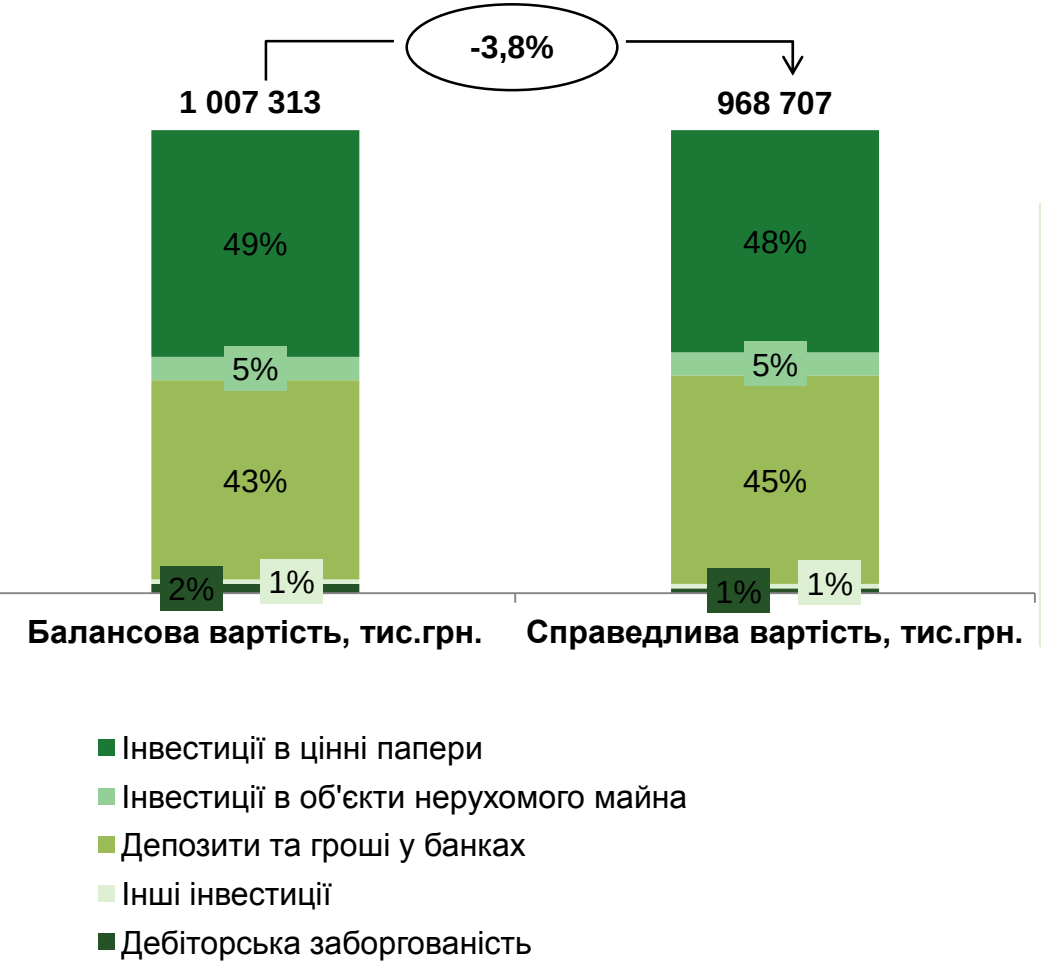

Чинники відмінності справедливої вартості від балансової

- Недосконалість нормативно-правової бази
- Перегляд якості забезпечення за активами
- Погіршення економічної ситуації та посилення рівня політичної нестабільності в країні

НАЦІОНАЛЬНИЙ БАНК УКРАЇНИ

Чинники відмінності балансової та справедливої вартості активів КНПФ НБУ

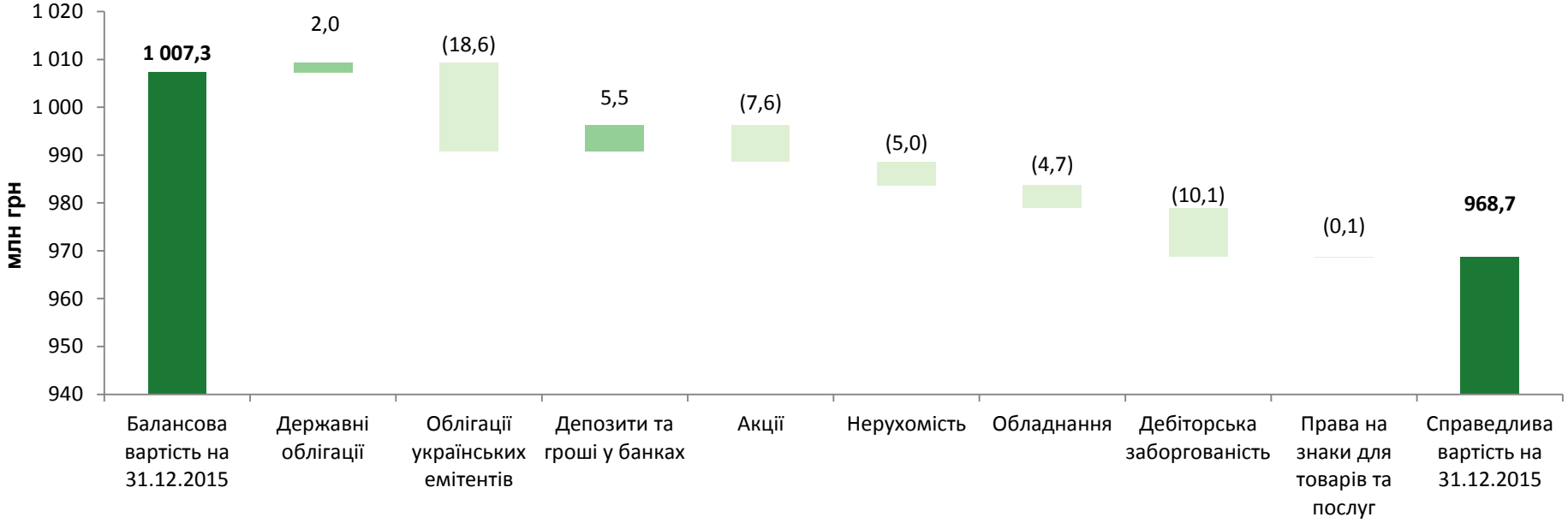

Зростання вартості

Відбулося за рахунок активів, гарантованих державою: після реструктуризації державного боргу України у серпні 2015 р. кредитний рейтинг України підвищився. У результаті станом на дату оцінки відбулося зниження ринкових процентних ставок порівняно зі середніми ставками купона за ОВДП та ставками процента за депозитами державних банків.

Зниження вартості

Відображає підвищення ризику інвестицій в український корпоративний сектор через погіршення економічної, політичної ситуації, та фінансового стану емітентів

НАЦІОНАЛЬНИЙ БАНК УКРАЇНИ

Справедлива вартість активів КНПФ НБУ станом на 31.12.2014 та 31.12.2015

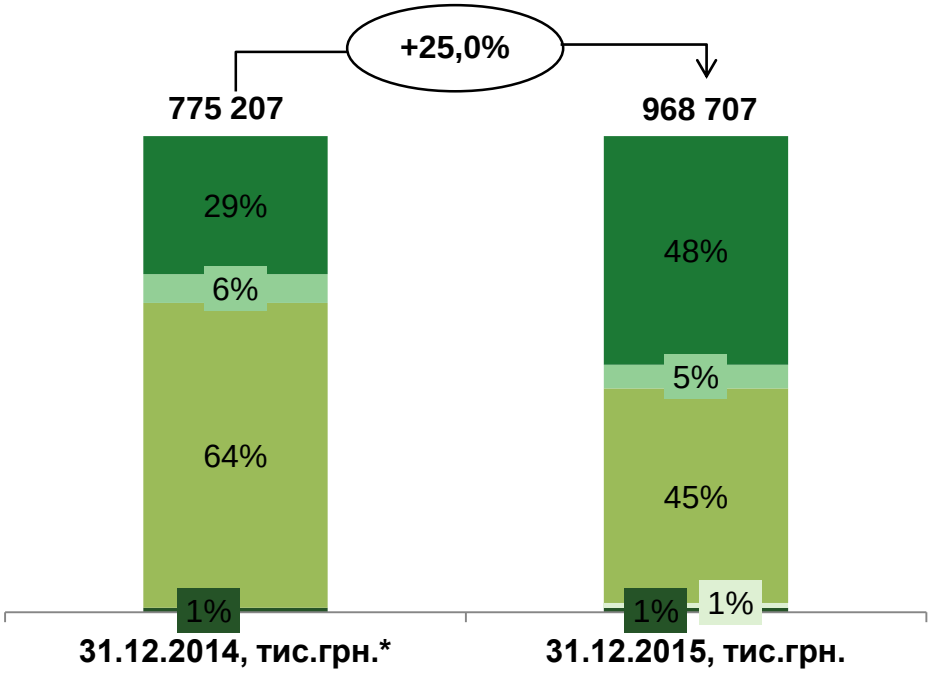

*Оцінка справедливої вартості на 31.12.2014 була проведена ТОВ «КПМГ- Україна»

ЧИННИКИ ВІДМІННОСТІ СПРАВЕДЛИВОЇ ВАРТОСТІ

Позитивні чинники

- **Підвищення кредитного рейтингу України:** після реструктуризації державного боргу у серпні 2015 р. кредитний рейтинг України підвищився. У результаті ринкові відсоткові ставки станом на 31.12.2015 стали нижчими порівняно зі ставками на 31.12.2014. Це мало позитивний вплив на вартість активів, гарантованих державою.

Негативні чинники

- **Погіршення економічної ситуації:** зниження економічної активності, девальвація гривні та криза банківської системи призвели до визнання неплатоспроможними низки банків та підприємств, в чиї активи інвестував КНПФ.

Інші чинники

- **Зміна підходів до оцінки:** було змінено як методи оцінки окремих активів (напр., облігацій українських емітентів та об'єктів нерухомості), так і підходи до розрахунку окремих складових моделей (напр., ставок дисконтування для ОВДП).
- **Зміна структури активів:** упродовж 2015 р. структура інвестиційного портфелю КНПФ зазнала змін.

НАЦІОНАЛЬНИЙ БАНК УКРАЇНИ

Чинники відмінності справедливої вартості активів КНПФ НБУ

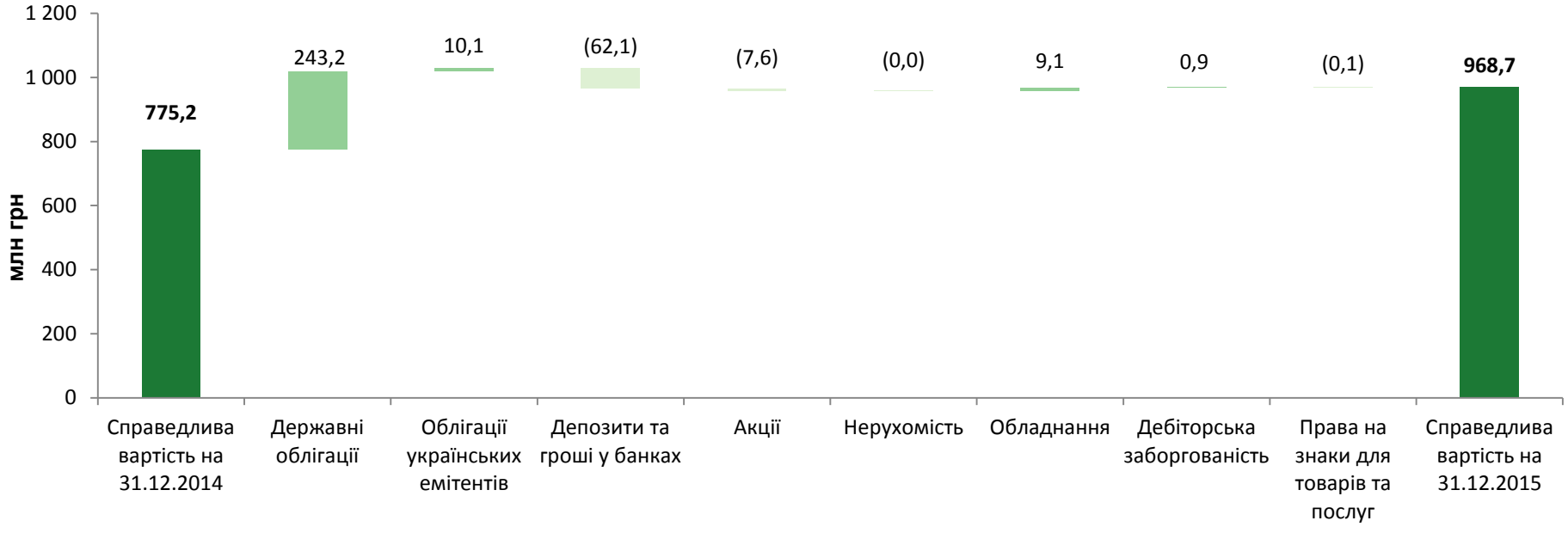

*Оцінка справедливої вартості на 31.12.2014 була проведена ТОВ «КПМГ- Україна»

- Упродовж 2015 року справедлива вартість активів КНПФ НБУ **зросла на 193,5 млн. грн.** (або на **25%**).

- Зростання справедливої вартості відбулося як унаслідок зміни економічної кон'юнктури, так і за рахунок змін у структурі інвестиційного портфеля КНПФ НБУ.

- Порівняно з 31.12.2014 найбільше зросла справедлива вартість державних та корпоративних облігацій; найбільше зниження продемонструвала справедлива вартість депозитів.

НАЦІОНАЛЬНИЙ БАНК УКРАЇНИ

Висновок про справедливу вартість активів КНПФ НБУ станом на 31.12.2015

Оцінка справедливої вартості була проведена ТОВ «Ернст енд Янг» відповідно до Міжнародних стандартів оцінки

Актив	Справедлива вартість на 31.12.2015, тис. грн.
Інвестиції в цінні папери, з них:	**468 765**
державні облігації	324 997
корпоративні облігації	139 358
акції	4 410
Депозити та гроші у банках, з них:	**435 963**
Поточний рахунок НБУ	2 001
Депозити в державних банках та банках, що контролюються державою	406 609
Депозити в комерційних банках	27 352
Інвестиції в об'єкти нерухомого майна	**47 659**
Інші інвестиції	**9 293**
Дебіторська заборгованість	**7 027**
УСЬОГО	**968 707**

Структура справедливої вартості активів КНПФ

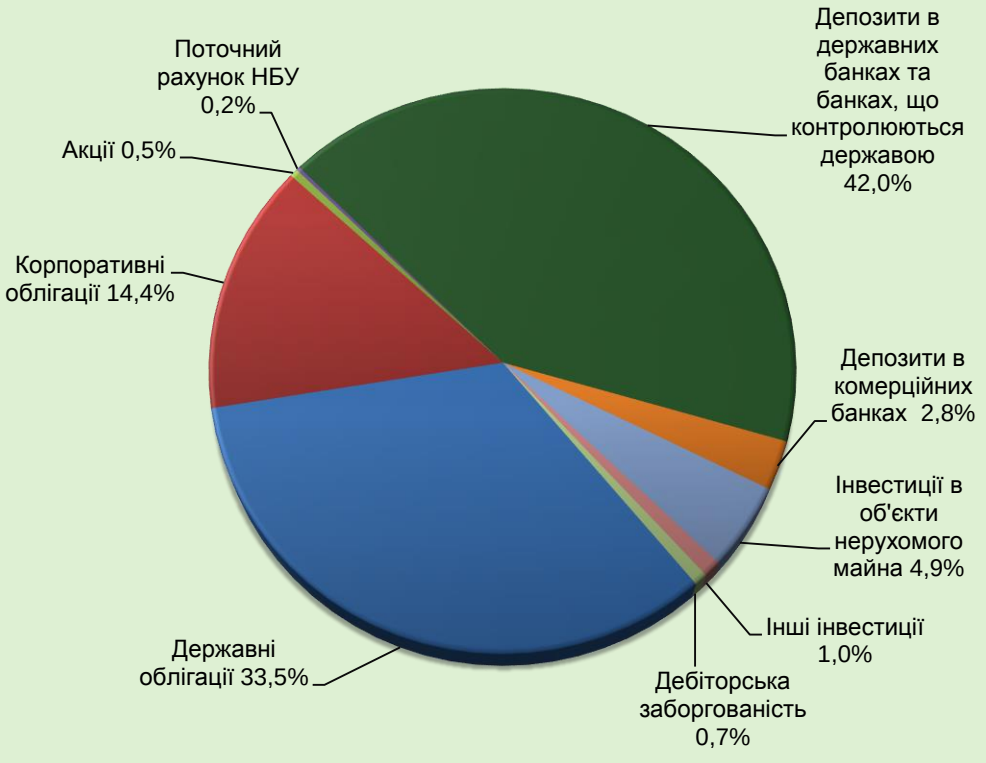

НАЦІОНАЛЬНИЙ БАНК УКРАЇНИ

РОЗДІЛ 2. Результати аудиторської перевірки КНПФ НБУ за 2015 рік

ЗВІТ ЩОДО ЗВІТНОСТІ З НЕДЕРЖАВНОГО ПЕНСІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Умовно-позитивна думка

Наведена звітність з недержавного пенсійного забезпечення підготовлена в усіх суттєвих аспектах у відповідності з вимогами Положення № 674 та Положення № 339.

ЗВІТ НЕЗАЛЕЖНОГО АУДИТОРА ТОВ АФ «ПрайсвотерхаусКуперс (Аудит)» ЗА 2015 РІК

ЗВІТ ЩОДО ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

Негативна думка

Фінансова звітність не відображає достовірно фінансовий стан Фонду станом на 31 грудня 2015 року, його фінансові результати та рух грошових коштів за рік, що закінчився на зазначену дату, відповідно до Міжнародних стандартів фінансової звітності.

Відхилення від справедливої вартості згідно з МСФО склала 38,6 млн.грн.

НАЦІОНАЛЬНИЙ БАНК УКРАЇНИ

РОЗДІЛ 3. Огляд ринку з недержавного пенсійного забезпечення та показники діяльності КНПФ НБУ за 2015 рік

Рейтинг НПФ (ТОП-10) за розміром чистої вартості активів станом на 31.12.2015 (млн. грн.)

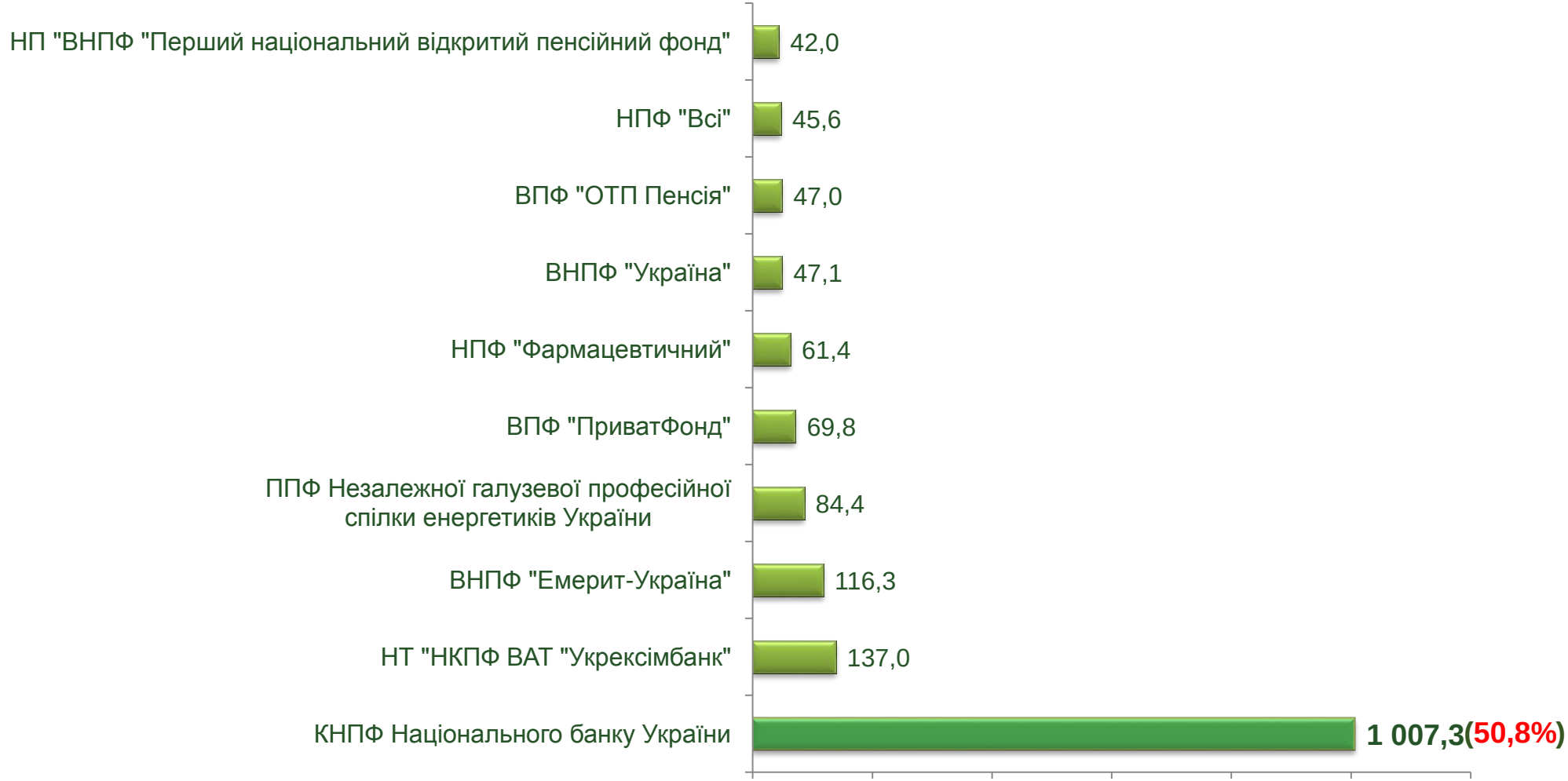

РОЗДІЛ 3. Огляд ринку з недержавного пенсійного забезпечення та показники діяльності КНПФ НБУ за 2015 рік

Рейтинг НПФ (ТОП-10) за розміром пенсійних внесків за 2015 рік (тис. грн.)

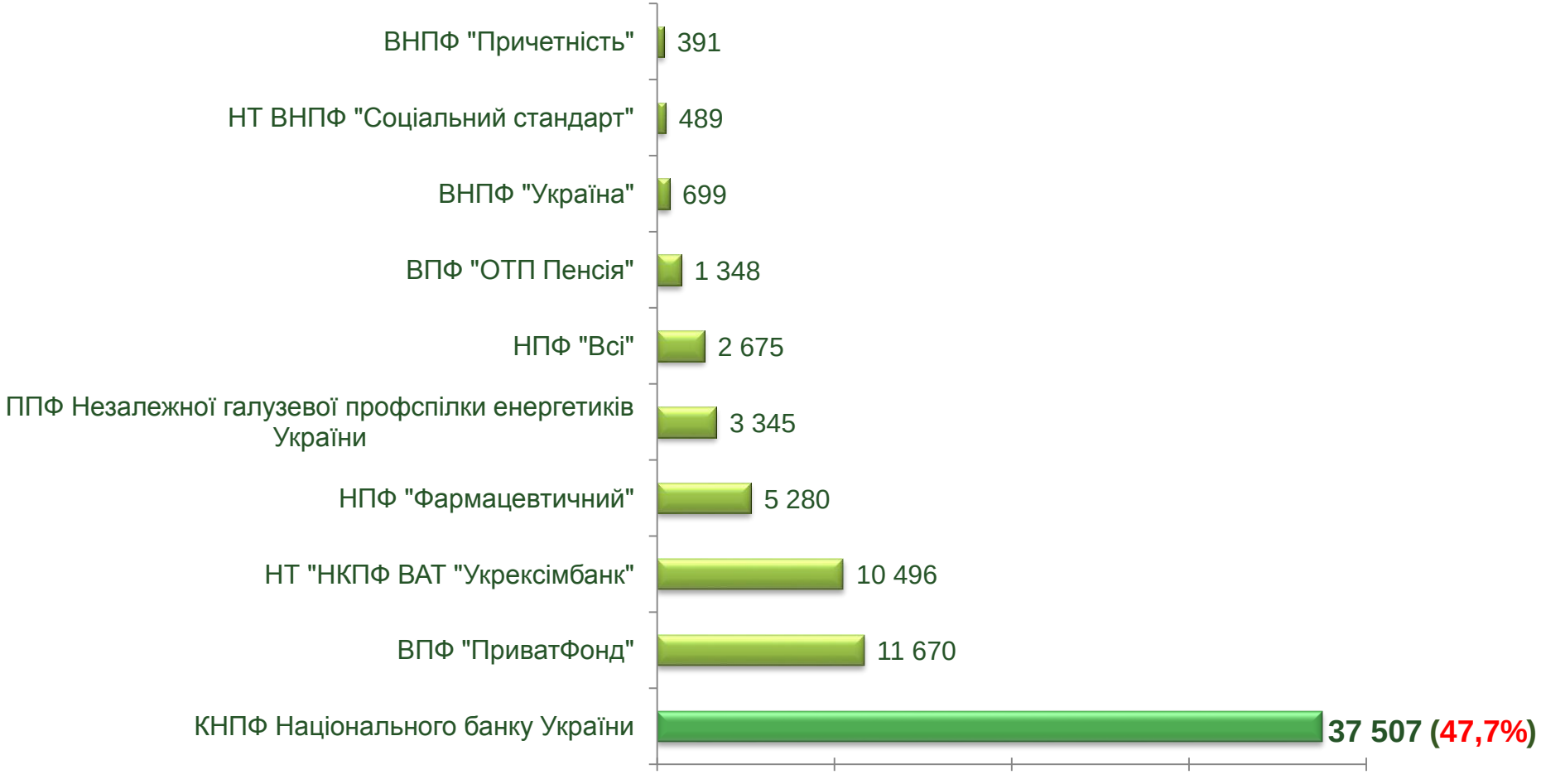

РОЗДІЛ 3. Огляд ринку з недержавного пенсійного забезпечення та показники діяльності КНПФ НБУ за 2015 рік

Рейтинг НПФ (ТОП-10) за розміром пенсійних виплат у 2015 році (тис. грн.)

НАЦІОНАЛЬНИЙ БАНК УКРАЇНИ

Станом на 31.12.2015

1	**Кількість недержавних пенсійних фондів - 72**	• Активи НПФ **2 107,3** млн. грн. • Учасники НПФ **834,2** тис. осіб
2	**Прожитковий мінімум для непрацездатних громадян**	• 1 074 грн.
3	**Мінімальна заробітна плата**	• 1 378 грн.
4	**Мінімальна пенсія за віком**	• 1 074 грн.
5	**Середній розмір пенсії на визначений строк у КНПФ НБУ**	• **1 300 грн.** **мінімальна щомісячна – 314 грн.** **максимальна щомісячна – 3 400 грн.**

РОЗДІЛ 3. Огляд ринку з недержавного пенсійного забезпечення та показники діяльності КНПФ НБУ

Структура активів КНПФ НБУ на 31.03.2016

Вид активу	Валюта	Вартість активів	Питома вага у портфелі
Поточний рахунок НБУ	UAH	2 067	0,2%
Депозити в державних банках та банках, що контролюються державою	UAH	48 567	4,9%
	USD	375 701	37,9%
Депозити в комерційних банках	UAH	27 352	2,8%
Всього грошові кошти		**453 688**	**45,7%**
Облігації внутрішньої державної позики класичні	UAH	293 949	29,6%
Облігації внутрішньої державної позики амортизаційні	UAH	38 747	3,9%
Облігації корпоративні українських емітентів	UAH	141 033	14,2%
Всього облігації		**473 728**	**47,7%**
Всього акції		**4 411**	**0,4%**
Всього нерухомість		**47 659**	**4,8%**
Всього дебіторська заборгованість		**3 449**	**0,3%**
Всього інші активи		**9 293**	**0,9%**
Всього активи		**992 228**	**100%**

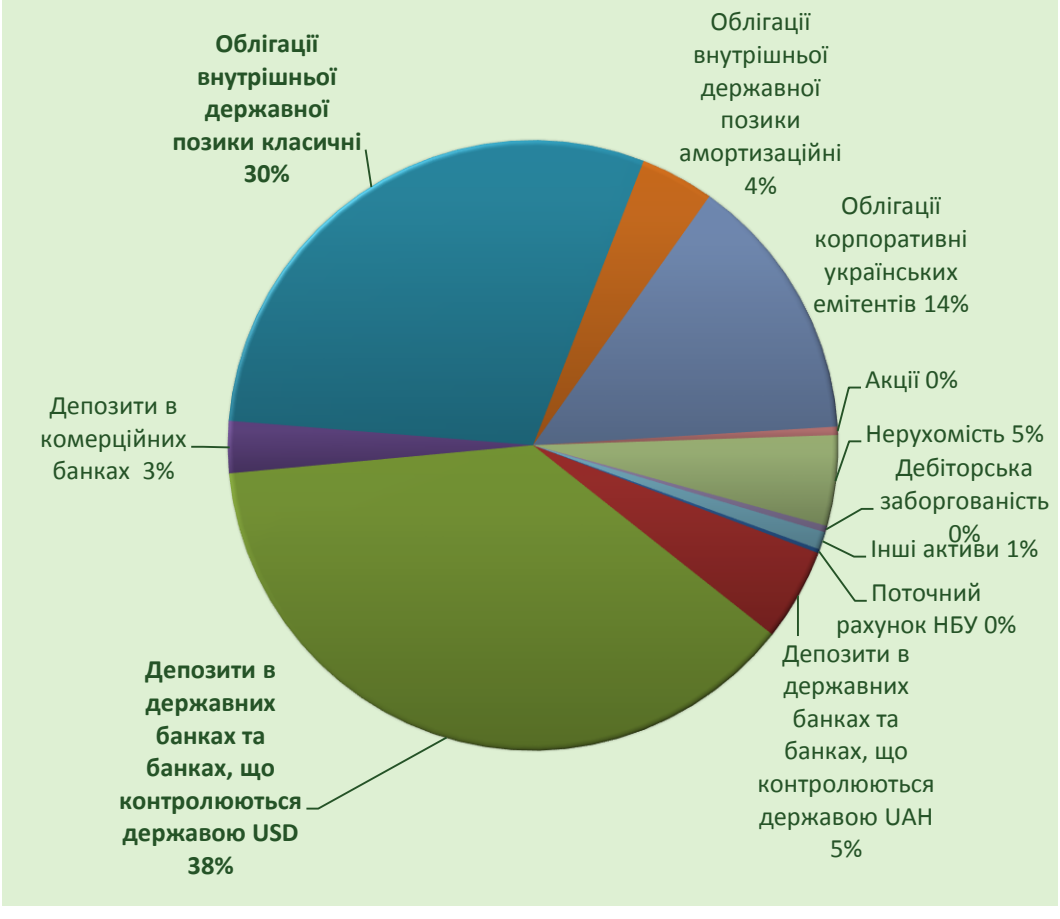

РОЗДІЛ 3. Огляд ринку з недержавного пенсійного забезпечення та показники діяльності КНПФ НБУ за 2015 рік

Структура доходів КНПФ НБУ за 2015 рік, всього 299 млн. грн.

НАЦІОНАЛЬНИЙ БАНК УКРАЇНИ

РОЗДІЛ 3. Огляд ринку з недержавного пенсійного забезпечення та показники діяльності КНПФ НБУ за 2015 рік

за 2015 рік

1 375 учасників уклали з Фондом індивідуальні пенсійні контракти, сума на рахунках таких учасників 89,9 млн. грн.

за 2015 рік

Учасникам Фонду виплачено періодичних пенсій на загальну суму 40 млн. грн.

за 2015 рік

3 076 учасникам Фонду виплачена пенсія на визначений строк

НАЦІОНАЛЬНИЙ БАНК УКРАЇНИ

РОЗДІЛ 4. Стан роботи з проблемними активами

Актив	Номінал, млн. грн.	Потенціал повернення*, млн. грн.	% покриття
Корпоративні облігації	415,9	14,7	3,5%
Депозити	239,17	59,4	24,8%
Дебіторська заборгованість	17,4	2,1	12,1%
ВСЬОГО	672,5	76,2	11,3%

*** під «потенціалом повернення» маються на увазі справедлива вартість об’єктів заставного майна під відповідні категорії активів, згідно з оцінкою ТОВ «Ернст енд Янг»**

НАЦІОНАЛЬНИЙ БАНК УКРАЇНИ

РОЗДІЛ 5. Висновки

Поточний стан

- Приріст справедливої вартості активів КНПФ НБУ (відповідно до МСФЗ) за 2015 рік за даними незалежної оцінки (EY) **склав +25%.**

- З 21.03.2016 відповідним рішенням Ради Фонду запроваджено нову облікову політику, згідно з якою облік активів здійснюється за МСФЗ. Облікова політика перевірена аудитором (PwC) на відповідність вимогам МСФЗ. Впроваджено пакет щомісячної управлінської звітності щодо діяльності КНПФ НБУ.

- Навіть після уцінки проблемних активів, Фонд залишається найбільшим в Україні, вартість його складає 51% від вартості активів всіх НПФ, та є найбільш надійним НПФ на ринку, як за структурою активів, так і за системою управління.

НАЦІОНАЛЬНИЙ БАНК УКРАЇНИ

РОЗДІЛ 5. Висновки

Подальші кроки

- Подальшу прозору діяльність КНПФ НБУ гарантують укладені на 2016-2018 роки договори на проведення зовнішнього незалежного аудиту та незалежної оцінки справедливої вартості активів з компаніями «великої четвірки» (PwC та EY відповідно), а також проект по запровадженню системи управління ризиками згідно з вимогами міжнародних стандартів з управління ризиками спільно з компанією Deloitte, який було розпочато у I кв. 2016 року.

- Створення сайту КНПФ НБУ та доступ до перегляду стану індивідуального пенсійного рахунку on-line.

- Автоматизація системи розрахунку чистої вартості активів КНПФ НБУ.

НАЦІОНАЛЬНИЙ БАНК УКРАЇНИ

З більш детальною інформацією про діяльність КНПФ НБУ Ви можете ознайомитись

- На офіційному сайті Національного банку України у розділі «Корпоративний недержавний пенсійний фонд» за посиланням http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=26491876

- На внутрішньому порталі Корпоративного недержавного пенсійного фонду за посиланням http://knpf.bank.gov.ua/